

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. III. Solutio objectionum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

ciendo actum charitatis ad quem tenetur, sed alium cum eo impossibilem: suppono enim ex Tractu de peccatis, non dari omissionem culpabilem, absque aliquo actu, eam antecedente, vel concomitante.

190. Confirmatur: Deus certo scit, quod si non conservaret creaturam in suo esse, statim redigeretur in nihilum; quoniam creatura seipsam conservare non potest, Creatore suo illam non conservante. Juxta illud Prophetæ Psal. 103. *Avertente autem refaciam, turbabuntur: auferes spiritum eorum, & deficiet, & impulverem suum revertetur.* Ergo etiam scit, quod si ipse non conservet hominem in bono rationis, per aliquod auxilium speciale, ipsum præservans à peccato, homo ipse non conservabit se, sed infallibiliter peccabit: Ergo in decreto quò statuit non dare auxilium illud speciale, tali tempore, & loco quò homo tenetur bonum operari, & à tali vel tali peccato abstinere; certo scit, quod homo infallibiliter peccabit, ac deficiet à rectitudine rationis. Quare dicitur Psal. 80. *Dirigi si eos secundum desideria cordis eorum, ibunt in adinventio-nibus suis.* Quibus verbis significatur, Deo de-ficiente peccatore, per denegationem auxilii specialis, quod illi concedere non tenetur, illum infallibiliter peccaturum. Et in Concilio Araus. 2. cap. 19. sic dicitur: *Natura humana, etiam si in illa integritate in qua est condita permaneret, nullo modo seipsam, Creatore suo non adjuvante, servaret.* Et Innocentius Papa epist. 25. ad Concilium Carthag. *Quotidiana præstat ille remedia, quibus nisi frui consisique nitamur, nullatenus vincere humanos poterimus errores. Necessè est enim ut quò auxiliante vincamus, eò iterum non adjuvante vincamur.* Quò nihil clariùs dici potuit in favorem nostræ sententiæ. Denique D. Augustinus sæpè reperit, quò liberum arbitrium ad malum sufficit: ad bonum autem parum est, nisi adjuvetur ab omnipotenti bono.

191. Secunda pars conclusionis, quæ asserit Deum supposito decreto permittendi malitiam peccati, & positivè concurrenti ad illius entitatem, videre & contemplari omnia peccata futura, ut præsentia in mensura suæ æternitatis, constabit ex dicendis articulo sequenti; ubi ostendemus, omnia quæ futura sunt in aliqua differentia temporis, esse Deo præsentia in sua æternitate, non solum objectivè, & intentionaliter, ratione divinæ præsentia, quæ illa ab æterno cognoscit; sed etiam realiter & physicè, ratione suæ æternitatis, quæ propter suam infinitatem, ad omnia præsentia, præterita, & futura se extendit, eaque sinu suo vastissimo complectitur.

§. III.

Solutio objectionum.

192. Obijciunt in primis Recentiores. Ut aliquid habeat rationem mediè ducentis in cognitionem æternam, debet habere certam, & infallibilem cum eo connexionem: Sed decretum permissivum, non habet certam & infallibilem connexionem cum peccatis futuris: Ergo in eo tanquam in medio, non potest Deus illa certo præscire. Major patet, Minor probatur. Decretum permissivum duo importat, scilicet propositum non impediendi peccatum, in quo in-

A cluditur suspensio auxilii efficaciæ ad resistendum gravi tentationi, vel ad faciendum actum virtutis oppositum; & propositum concurrenti ad entitatem peccati, & dandi ex parte causæ primæ, omnia quæ sunt necessaria causæ secundæ ad agendum: Sed decretum permissivum, ut hæc duo importat, non habet infallibilem connexionem cum futuritione peccati: Ergo illud cum peccatis futuris, infallibilem connexionem non habet. Major constat, Minor quantum ad utramque partem probatur. In primis enim decretum permissivum non potest habere infallibilem connexionem cum peccatis futuris, ratione suspensionis & denegationis auxilii specialis, alias sequeretur, quò voluntas sibi ipsi relicta, cum solo concursu generali, esset ex se determinata ad malum, quò est Manichæorum & Lutheranorum hæresis; sequeretur etiam, quò voluntas humana, cum solo concursu generali, non posset operari aliquod opus morale bonum, quò est contra D. Thomam, & communem discipulorum ejus sententiam. Probatur etiam quantum ad secundam partem. Si enim Deus haberet propositum, seu decretum prædeterminandi voluntatem creatam ad materiale peccati, sive ad actum qui hîc & nunc non potest exceri sine malitia, esset causa peccati: qui enim vult & causat aliquid, à quo malitia ita inseparabilis est, ut non possit poni sine illa, eam consequenter vult, & causat: sicut qui producit essentiam, causat proprietates, quæ cum ipsa connectuntur, & ad illam sequuntur infallibiliter.

Confirmatur: Ille qui removet columnam, à qua sustentatur lapis, vel qui subtrahit salem, quò carnes conservantur, censetur esse causa saltem moralis & indirecta casus lapidis, & corruptionis carniū: Ergo similiter, si Deus subtrahat homini auxilium efficax, ex cujus denegatione sequitur infallibiliter peccatum, & defectus in operando; erit causa, saltem moralis & indirecta, actus mali & peccaminosi.

D Confirmatur ampliùs: Si affirmatio sit causa affirmationis, negatio erit causa negationis: Sed collatio gratiæ efficaciæ, est causa conservans hominem in bono rationis, & illum præservans à peccato: Ergo ejus subtrahitio, vel denegatio, erit causa peccati, & deviationis à recta ratione.

Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem; ad cujus probationem, nego similiter Minorem, quantum ad utramque partem. Ut enim supra ostendimus, decretum permissivum, quatenus importat propositum denegandi auxilium efficax ad vincendam tentationem, & vitandum peccatum, habet infal-

E libilem connexionem cum malitia, & deformitate peccati, quæ ad talem denegationem infallibiliter consequitur: non consecutione physicâ, & causalitatis, sed consecutione logicâ & illationis, ut supra exposuimus. Similiter propositum concurrenti ad entitatem peccati, & dandi causæ secundæ omnia quæ sunt necessaria ad agendum, ac proinde applicationem ad actum, quatenus ens & actus est, habet infallibilem nexum cum entitate, & actualitate actus mali, & peccaminosi, quæ à tali motione, & applicatione causatur, & quæ per se primò reducitur in ens per essentiam, & in actum primum, tanquam in primam causam; ut docet D.

Thomas in 2. dist. 37. quest. 2. art. 2. his verbis: *Sententia qua docet actus peccatorum, nullo modo, nec etiam in quantum actus sunt, à Deo esse, propinquissima est errori duplici. Et Albertus Magnus ibidem dist. 35. art. 7. relatâ opinionione quorundam Theologorum sui temporis, qui existimabant actus malos, etiam in quantum actus, & entia, non esse à Deo, ut à prima causa efficiente, subdit. Hac opinio qua obtinuerat plures antiquorum, serè cessit ab aula, & à multis modernorum reputatur hæretica. Et addit: Cum actus malus sit simpliciter actus, egrediens à potentia activa, perfecta secundum naturam, non egreditur ab ea, nisi secundum quod movetur à causa prima, alioquin sequeretur duo esse prima principia. Quibus verbis clarissime docet, Deum movere & applicare causam secundam, ad producendam entitatem & actualitatem, quæ in actibus malis reperitur imbibita; & oppositam sententiam, tanquam Manichæorum errorem, reprobât & proseribit. Item Dominicus Soto in libris de Natura & Gratia, in ipso Tridentino editis, & à Legatis ejusdem Concilii approbatis, libro 1. cap. 18. sic habet. *Haud equidem dissentitur Theologi, entitatis (ita vocant) quæ est peccatum, Deum, esse causam, eo efficiente genere, quò cuncta animantia & inanimata ad suas actiones naturales permoveret. Quibus verbis, non solum aperte docet Deum præmovere ad materiale peccati; sed etiam hanc fuisse, eo tempore quò scribebat, concordem & unanimum Theologorum sententiam, diserte profitetur.**

196. Ad probationem ergo primæ partis Minoris, nego utramque sequelam: Licet enim, si Deus homini denegat auxilium efficax, vel speciale, ad vincendam tentationem; infallibiliter illi consentiat, & incidat in peccatum; non sequitur tamen, liberum ejus arbitrium esse ex se & ex sua natura, determinatum ad malum, & ad peccatum. Tum quia tunc ratione auxilii sufficientis, potest bene operari, & vitare peccatum. Tum etiam, quia (ut supra annotavimus) aliud est, liberum arbitrium esse defectibile ex se, & ex sua natura, & non posse seipsum conservare in bono rationis, Deo illum specialiter non conservante; & aliud, illud ex se & ex sua natura esse determinatum ad malum. Primum enim dicit solam defectibilitatem, & potentiam ad peccandum, quæ competit creaturæ rationali, ex eo quòd est ex nihilo, & quia non est ipsa regula suarum operationum. Secundum verò importat in libero arbitrio naturalem determinationem ad malum, & ad peccatum, proveniente ab authore naturæ, vel à peccato primi parentis. Quæ est hæresis Manichæorum, & Lutheranorum, in Concilio Tridentino proscripta. Item ex eo quòd ad denegationem auxilii efficacis ad resistendum gravi tentationi, sequatur infallibiliter consensus in peccatum, non rectè inferitur, voluntatem humanam cum solo concursu generali non posse elicere aliquod opus honestum & moraliter bonum, v.g. colere parentes, prudenter gubernare rempublicam, &c. ut enim hos aut similes actus exercere possit, non requiritur quòd sine gratia, vel auxilio speciali ordinis naturalis, possit gratias tentationes contra præcepta naturalia vel supernaturalia vincere; sed sufficit quòd leves tentationes contra præcepta naturalia valeat superare: hoc autem homo, et-

A iam in statu naturæ lapsæ, potest præstare sine gratia, seu auxilio speciali, cum solo generali Dei concursu, ut docent nostri Thomistæ in Tractatu de gratia.

Ad probationem secundæ partis ejusdem Minoris, in qua inferitur, quòd Deus esset causa, & author peccati, si prædeterminaret hominem ad materiale illius, ad quòd infallibiliter sequitur ipsa malitia, & deformitas. In primis dico, illam sequelam esse Pelagii, & Juliani, qui eodem discursu, & argumento olim utebantur, ad probandum in parvulis non esse peccatum originale, sic enim arguebat præcipue Julianus. Deus est causa generationis hominis: Ergo si peccatum originale consequitur ad talem generationem, Deus erit causa peccati originalis; qui enim est causa alicujus, est etiam causa ejus quòd consequitur ad illud. Cuius argumento respondet S. Augustinus libro 3. contra eundem Julianum cap. 9. quòd peccatum originale, non sequitur ad generationem, ut generatio hominis est, & secundum suam naturam; sed ut dicit ordinem ad primum parentem, qui voluntariè peccavit: etenim si Adam perseverasset in statu innocentie, fuisset vera generatio hominis, absque eo quòd ex illa sequeretur peccatum originale. Et ita tale peccatum non est à Deo concurrente ad hominis generationem, sed à primo parente, qui totam naturam humanam, suâ inobedientiâ maculavit. Idem etiam nos proportionaliter dicimus de peccato actuali, quòd scilicet ejus deformitas & malitia moralis, non sequitur intrinsecè, & ex natura rei, ad actum v.g. blasphemie, ut actus est, & ut habet rationem entis, & bonitatem transcendentem (sub qua solum ratione est à Deo prædeterminante) sed ut procedit à voluntate creata, operante difformiter ad regulas morum. Unde in ipsam voluntatem deficientem, & non in Deum efficientem, debet refundi malitia moralis & defectus peccati. Solutio est sancti Thomæ questione 3. de malo, articulo 2. ad 2. Et in 2. sent. dist. 37. quest. 2. art. 2. ad 2. quam prosequitur Capreolus ibidem art. 3.

D Explicatur, & illustratur hæc responsio & doctrina, triplici exemplo aptissimo. Primum sumitur ex D. Thoma locis citatis. Licet enim motus claudicationis procedat ab anima, tanquam à principio vitali, non solum simul tamen concurrente, sed etiam movente, & applicante tibiam; defectus tamen obliquitatis qui in illo contingit, non red ucitur in animam moventem, & vitaliter operantem; sed in tibiam motam, & deficientem, ac in organum læsum, & infirmum.

E Aliud exemplum adducit Dominicus Soto in libro de natura & gratia supra citato. Licet (inquit) scriba moveat, & applicet manum pueri ad scribendum, & ad exarandos, ac delineandos characteres; defectus tamen, ac deformitas, quæ in scriptione videtur, non attribuitur magistro moventi, & applicanti; sed discipulo deficienti, & ab ejus directione, & applicatione se subtrahenti.

Tertium exemplum est de Sacerdote consecrante hostiam propter sortilegium, aut alium malum finem: ille enim physicè movetur, & applicatur à Deo ad talem consecrationem: cum ad illâ instrumentaliter tantum concurrat, & instru-

mentum priusquam operetur, debeat moveri, & applicari a causa principali, ut docent Philosophi. Phyl. & constat in instrumentis artificialibus.

Sicut ergo Deus ita movet & applicat Sacerdotem ad talem consecrationem, ut supernaturalis est, quod tamen ab illo non attingitur, nec causatur, quatenus est mala & sacrilega; sed sub hac ratione, totaliter in pravam intentionem ipsius Sacerdotis consecrantis reducitur. Ita similiter, quando Deus movet, & applicat voluntatem ad materiale peccati, ita in illo attingit entitatem, actualitatem, vitalitatem, & bonitatem transcendentelem, quæ pertinet ad ordinem physicum: ut ejus motio & concursus, nullo modo extendat ad deformitatem & malitiam

In tr. de virt. moralium. Quia (ut alibi ostendimus) concursus Dei generalis præcisus est, & respicit solam rationem entis, & existentiam actualitatem, alia quaerentes ad ordinem physicum spectantes; non vero illas quæ pertinent ad ordinem moralem, inter quas est malitia, & deformitas actus peccaminosi; quæ proinde est extra sphaeram activitatis divinæ, & per se primò in causam moralem, & operantem difformiter ad regulas morum reducitur.

199. Secundo responderi potest, quod licet Deus causet materiale peccati, & prædeterminet voluntatem ad illud: non tamen propterea est causa malitiæ, & deformitatis, quæ ad illud consequitur: quia talis malitia & deformitas, non sequitur ad materiale materialiter sumptum; sed ad materiale formaliter consideratum, & quatenus fundat ipsam malitiam, & deformitatem; sub qua ratione, non est a Deo prædeterminante, sed a voluntate humana, ut subdita regulis morum, & ut libere, ac moraliter operante.

Hæc responsio & doctrina illustrari potest exemplo relationis: Sicut enim ille non censetur causare relationem similitudinis, qui præcisè facit entitatem albedinis, quæ est ejus fundamentum materialiter sumptum; sed solum qui facit albedinem, ut in ratione specifica cum alia convenientem: ita similiter qui producit entitatem, substantiam, & bonitatem transcendentelem actus peccaminosi, non censendus est ponere fundamentum malitiæ moralis; sed ille solum, qui elicit talem actum, tanquam agens morale, & cum subjectione ad regulas morum, a quibus desectitur.

200. Tertio responderi potest, quod licet Deus prædeterminet ad materiale peccati, cum quo ipsa malitia, & deformitas habet indissolubile nexum, non tamen propterea est causa peccati: quia (ut latè exponemus Tractatu sequenti, quando agemus de divinis prædefinitionibus) Deus nunquam determinat voluntatem ad materiale peccati, nisi ut objectivè & in genere causæ materialis, & occasionalis determinatus ab eadem voluntate; quæ ex propria malitia & defectibilitate, prævidetur seipsam determinatura ad formale, vel ad materiale formaliter sumptum, & quatenus fundat ipsam malitiam & deformitatem. Unde talis determinatio, & applicatio ad materiale, est a Deo veluti invito, & coacto, & solum tanquam a causa prima, & universalis provisorie, qui debet subministrare omnibus causis secundis, præsertim liberis, mediæ necessitatis ad agendum, & ad attingendam in suis operationibus, & effectibus, rationem entis, & actualitatem existentiam & operationis

Tom. I.

A (inter quæ media, unum ex præcipuis, est applicatio ad actum) & qui debet etiam permittere aliquos defectus, non solum in ordine naturali, sed etiam in ordine morali; ut hinc magis reluceat, & manifestetur perfectio suæ justitiæ, & misericordiæ, ac pulchritudo totius universi. Licet ergo voluntatem hominis applicet ad materiale peccati, quia tamen ad hoc movetur, & determinatur ab ipsa voluntate humana, seipsam prius naturâ determinante ad ipsum formale, vel materiale formaliter sumptum (ut alibi latius exponemus) hinc sequitur malitiam, & deformitatem peccati, quæ ad illud materiale consequitur, non esse attribuendam Deo moventi, & applicanti, sed voluntati, illum objectivè, & materialiter determinanti ad talem motionem, & applicationem. Ex qua responsione, & doctrina, quam Joannes a S. Thoma, & Vincentius Baronijs tradunt, & probabilem reputant Salmanticensis in Tractatu de voluntate Dei, omnes Adversariorum impetus, totaliter infringuntur; omniaque illorum tela, & sophismata, facillimè eliduntur.

B Ad primam confirmationem respondeo primò retorquendo argumentum in Adversarios: peccatū enim non minùs infallibiliter sequitur ad denegationem gratiæ congruæ, quàm ad denegationem gratiæ efficacis & prædeterminantis: Ergo si Deus denegando auxilium efficax, sit causa saltem moralis, & indirecta, cur homo labatur in peccatum, etiam denegando gratiam congruam, & ponendo eum in illis occasionibus & circumstantiis in quibus per scientiam mediam prævidit peccaturum, etiam erit causa, saltem moralis & indirecta, cur incidat in peccatū.

Respondeo secundo, negando sequelam Majoris. Ut enim docet S. Thomas 1. 2. quæst. 79. art. 1. Deus peccati causa (etiam indirectè) alii non potest, nec debet. Quia tamen est aliquibus non præbeat auxilium, quod si præberet, non peccarent; hoc totum facit, secundum ordinem suæ sapientiæ, & justitiæ; cum ipse sit sapientia, & justitia: unde non imputatur ei quod alius peccet, sicut causa peccati. Sicut gubernator non dicitur causa submersionis navis, ex hoc quod non gubernat navim: nisi quando subtrahit gubernationem, potens & debens gubernare. Quibus verbis clarissimè docet, quod licet Deus subtrahat, & deneget homini auxilium speciale, ad cuius denegationem infallibiliter peccatum consequitur, non tamen propterea illud debet, vel potest Deo imputari; tanquam causæ, etiam indirectæ, & per accidens; quia auxilium illud speciale, homini non tenetur concedere: ut autem id quod sequitur ad defectum actionis, alteri imputetur, tria requiruntur: scilicet quod possit, & debeat agere, & non agat; ut tradit idem S. Doctor 1. 2. quæst. 6. art. 3. in corpore; his verbis. Non semper id quod sequitur ad defectum actionis, reducitur sicut in causam, agens, ex eo quod non agit: sed solum tunc cum potest, & debet agere. Si enim gubernator non posset navem dirigere, vel non esset ei commissa gubernatio navis, non imputaretur ei navis submersio, quæ per absentiam gubernatoris contingeret.

Eandem doctrinam tradit 1. parte quæst. 49. art. 2. ubi tertio loco sibi objicit simile argumentum ei quod nobis opponunt Adversarii. Sic enim habet: Sicut dicitur in 2. Phyl. idem est causa salutis navis & periculi: sed Deus est causa salutis omnium rerum: Ergo ipse est causa omnis perditionis & mali. Cui argumento sic respondet.

C

Ad

In Tr. de virt. moralium. Dispositio 8. art. 4. §. 12. Dispositio 10. dubio 7. §. 8. num. 208. 209.

162.

Ad tertium dicendum, quod submersio navis attribuitur naturae ut causa; ex eo quod non agit quod requiritur ad salutem navis. Sed Deus non deficit ab agendo quod est necessarium ad salutem: unde non est simile. Quam repositionem egregie illustrat Caejeranus ibidem, his verbis. Adverte quod tunc tantum absentia causa agentis, dicitur causa defectus, quando debebatur praesentia; & propterea quia nunquam cum rebus debetur, Deus subtrahit influxum, ideo non sequitur, proprie loquendo, quod Deus sit causa defectuum, ex hoc solo quod non facit: quamvis quandoque Scriptura, ipsum tali modo causam appellet, ut patet circa indurationem Pharaonis.

203. Ad secundam confirmationem patet responsio ex dictis in praecedenti: licet enim illud axioma, si affirmatio est causa affirmationis, negatio est causa negationis, verum habeat in ordine physico, & in causis naturalibus; non tamen semper verificatur in ordine morali, & in causis liberis, & moraliter operantibus, ut constat in exemplo adducto gubernationis navis: quamvis enim ejus directio & gubernatio sit causa salutis navis, illius tamen defectus & carentia, non censetur esse causa submersionis illius, quando est pure negativa, sed solum quando est privativa; id est quando subtrahit gubernationem, potens & debens gubernare, ut loquitur D. Thomas supra relatus. Unde cum carentia auxilii efficacis, quatenus se tenet ex parte Dei, non sit privativa, sed pure negativa, eo quod auxilia efficacis & specialia nemini dare teneatur, illa non est causa peccati, nec deviationis a recta ratione: quamvis ejus collatio sit causa salutis, & boni usus liberi arbitrii.

204. Secundo responderi potest, quod quando affirmatio est causa adaequata & totalis affirmationis, negatio est etiam causa negationis: secus autem si non sit causa totalis, nec operetur sine consortio alterius; ut patet in defectu floritionis vel fructificationis in arbore, qui non in Solem, sed in defectum virtutis generativae plantae reducitur; quia Sol non est sola & totalis causa floritionis aut fructificationis arboris, sed illa pariter cum eo influit, eique cooperatur. Ita similiter, quia gratia efficax & praedeterminans, non est causa totalis (saltem totalitate causae) bonorum nostrorum operum, nec operatur sola, sed una cum voluntate creata, quae ipsi cooperatur: defectus morales, qui in humanis operationibus contingunt, non in carentiam & defectum ipsius gratiae, sed in vitium & deordinationem voluntatis humanae, deficientis & operantis disformiter ad regulas morum, reducendi sunt.

§. IV.

Quorundam Recentiorum argumentum diluitur.

203. Obijciunt insuper quidam Recentiores, decretum illud permissivum, in quo Thomista docent fraudari praescientiam futurorum, esse ritulum sine re, & speciosum subterfugium; cum, posito decreto praedeterminante voluntatem ad materiale peccati, non possit non sequi ipsa malitia & deformitas. Unde sicut ille qui applicaret ignem stupae, vel qui amputaret caput homini inepte diceretur, permittere ejus mortem, vel stupae combustionem, quae ex tali applicatione, & abscissione capitis necessarii sequuntur: ita in sententia Thomistarum, inepte Deus dicitur habere decretum permittendi peccatum, cum

A praedeterminet ad materiale illius, ex quo non potest non exurgere, & non progeminare ejus malitia ac deformitas.

Respondeo hoc argumentum esse ritulum sine re, ac speciosum solum, quod in apparentia aliquid difficultatis praese fert, nullam tamen re ipsa continet. Ut enim Deus censetur permittere malitiam & deformitatem peccati, cujus materiae praedefinit & praedeterminat, sufficit quod stante tali praedefinitione & praedeterminatione, homo retineat potentiam antecedentem ad non peccandum, & possit in sensu diviso non elicere illum actum ad quem praedeterminatur, & a quo malitia (ut supponitur) est inseparabilis. Sicut in sententia Adversariorum, licet Deus ponat hominem in illis circumstantiis & occasionebus, in quibus praevideat per se scientiam mediam illum peccaturum, & in quibus non potest non peccare, in sensu composito, & potentia consequenti (alias, ut saepe diximus, divina praescientia falleretur) nihilominus, quia prout subest illis occasionebus & circumstantiis, potentia antecedenti, & in sensu diviso, potest non peccare, & non ponere illum actum; Deus censetur permittere tantum, & non velle malitiam peccati. Unde ad exempla adducta, multiplex potest assignari disparitas.

Prima est, quia combustio stupae, & mors hominis, consequuntur per se & ex natura rei, ad applicationem ignis, vel abscissionem capitis, quatenus sunt ab homine applicante, aut vulnus lethale infligente. Malitia autem & deformitas peccati (ut supra diximus) non consequitur ad materiale illius, in quantum est a Deo, ut prima causa efficiens, sed quatenus est a voluntate, ut prima causa deficiente, & operante disformiter ad regulas morum.

Secundo, in igne applicato, & in homine lethally vulnerato, non remanet potentia antecedens, & in sensu diviso, ad non comburendum, vel ad non moriendum: in homine vero praedeterminato ad materiale peccati, remanet potentia antecedens, ac non ponendum illud materiale, & a fortiori ipsum formale, ipsamque malitiam, ac deformitatem, quae ad illud consequitur.

Tertio, ad applicationem ignis, & inflictionem vulneris lethalis, sequitur mors & combustio stupae, consecutione physica & causalitatis, quia illa per se, & directe influunt in tales effectus: malitia vero, & deformitas peccati, non sequitur ad denegationem auxilii efficacis, & ad decretum permissivum, consecutione physica, & causalitatis, sed consecutione tantum logica, & illationis: quia illa non directe influunt in actum malum, sed se habet tantum tanquam removens prohibent, ut antea exposuimus.

Quarto, ille cui caput abscinditur, aut vulnus lethale infligitur, non determinat, nec movet percussorem, ut ei caput amputet, aut eum lethally vulneret: voluntas autem humana (ut supra diximus) objective & materialiter movet, & determinat Deum, ut cum illa concurrat ad materiale peccati; eamque applicet ad producendam in illo rationem entis, & actualitatem existentiae & operationis, aliasque rationes pertinentes ad ordinem physicum, & divinae omnipotentiae per se primo correspondentes.

Demum inflictio vulneris lethalis procedit a percussore, tanquam a causa particulari, & operante moraliter, & cum subjectione ad regulas morum.